

הכיפורים פוטר.⁶⁰
הגמרא מסייעת ממשנתנו לתירוץ זה: **אמר רב אשי, אף אגן נמי**
תנינא – אף במשנה מבואר שהטעם שאין יום הכיפורים פוטר קרבן
של ספק יולדת הוא משום שקרבנה בא להתיירה בקדשים, שכן שנינו
בה, **האשה שיש עליה חיוב להביא חטאת העוף מספק, ועבר עליה**
יום הכיפורים, תיבית להביא קרבן זה לאחר יום הכיפורים, מפני
שחטאת זו מְשַׁרְתָּה לְאִכּוּל בְּכֹחֵיהֶם, הרי שהטעם הוא משום שאין
החטאת באה לכפר, אלא באה להכשירה לאכול בקדשים.⁶¹
הגמרא ממשיכה להקשות על הכלל האמור לעיל, שיום הכיפורים
מכפר על חטא שאין מכיר בו אלא המקום. מקשה הגמרא: **אלא**
מעתה, מי שהוא ספק מצורע, ולא ידוע אם הוא חייב קרבן מצורע
או לא, ששעבר עליו יום הכיפורים, לא מיייתי – לא יביא קרבן, **דהא**
– שהרי עבר עליה יום הכיפורים, וכבר נתכפר, כיון דחטא שאין
מכיר בו אלא המקום הוא, שהרי הוא עצמו מסופק בחיובו, ואילו
בברייתא בניזיר (ט) מבואר שיש אופן מסוים שבו ספק מצורע מביא
קרבנו לאחר שנתיים, אף שבודאי עבר עליו יום הכיפורים. מתרצת
הגמרא: אמר רבי אושעיא, נאמר בפסוק (ויקרא טו כא), 'לכל חטאתם,
ללמד שרק על חטאים מכפר השעיר, ולא לכל חטאתם, ואילו
מצורע אינו חוטא, אלא מביא קרבן כדי להטהר מטומאתו.⁶²
ממשיכה הגמרא ומקשה: **והא אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי**
יונתן, על שבעה דברים נענים באים על האדם, ואלו דברים שיש
בהם חטא (וישמן שמוםם הוא גגני ש"ש ל"ז), ואם כן כל מצורע
חוטא הוא, ויש לומר שיכפר עליו יום הכיפורים ויפטר מלהביא קרבן.⁶³
מתרצת הגמרא: אף ש**מצורע** הוא חוטא, **כי מיייתי** – מה שהוא מביא
את קרבנו, **לאו לכפרה מיייתי** – אינו מביאו לכפרה, כיון שהצער
שיש בצרעת עצמה מכפר על חטא זה, **אלא לאישתרווי** – כדי
להתירו **באכילת קדשים הוא מביאו, ולכן אין יום הכיפורים פוטר.**⁶⁴
הגמרא מקשה מדין נוסף על מה שאמרו שיום הכיפורים מכפר על
חטא שאין מכיר בו אלא המקום. מקשה הגמרא: **אלא מעתה, מי**
שהוא ספק נזיר – שהיה נזיר ומסופק אם נטמא או לא, וממילא האם
הוא חייב קרבן או לא, **ששעבר עליו יום הכיפורים, לא מיייתי** – שלא
יביא קרבן, **דהא כפר עליו יום הכיפורים, דהרי חטא שאין מכיר**
בו אלא המקום הוא, שאין ידוע לו אם נטמא או לא, ואילו בברייתא
בניזיר (ט) מבואר שיש אופן שספק נזיר מביא קרבנו אף לאחר כמה
שנים, על אף שעבר עליו יום הכיפורים. מתרצת הגמרא: אמר רבי
אושעיא, נאמר בפסוק (ויקרא טו כא), 'ההתודה עליו וגו' ואת כל
פשעיהם לכל חטאתם, רק לכל חטאת מכפר השעיר, ולא לכל
חטאתם, ואילו נזיר אינו מביא קרבן על חטא אלא על טומאתו.⁶⁵
מקשה הגמרא: **ולרבי אלעזר בן הקפרי, דאמר (תענית יא) שניזיר**
חוטא הוא, שציער את עצמו שלא לשתות יין, מאי איכא למימר,
מדוע אין יום הכיפורים מכפר על ספק נזיר, והרי זה חטא שאין מכיר
בו אלא המקום. מתרצת הגמרא: נזיר, אף שהוא חוטא, כי קא מיייתי
קרְבָן, לאו לכפרה מיייתי – מה שהוא מביא קרבן, אינו כדי לכפר
עליו, כיון שכבר נתכפר במה שהתנוול בגידול שערו, **(לאשתרווי**
באכילת קדשים הוא) [אלא קרבנו למיחל – כדי להחיל עליו
ניירות טהרה הוא בא], ולכן אין יום הכיפורים פוטרו מקרבן זה.⁶⁶
הגמרא מקשה מדין נוסף על כלל זה, שיום הכיפורים מכפר על חטא
שאין מכיר בו אלא המקום. מקשה הגמרא: **אלא מעתה, ספק סוטה**
– כל סוטה, שקרבנה הוא משום שיש לנו ספק אם נטמאה, ששעבר
עליה יום הכיפורים, לא תייתי – לא תביא מנחת קנאות, **דהא כפר**
עלה – עליה יום הכיפורים, כיון דחטא שאינו מכיר בו אלא המקום
הוא.⁶⁷
מתרצת הגמרא: **אמר רבי אושעיא, נאמר בפסוק (ויקרא טו כא)**
'התודה עליו וגו' ואת כל פשעיהם לכל חטאתם, ללמד שרק לכל
חטאתם מכפר השעיר, ולא לכל חטאתם, וטוטה שחטאה, כיון
שקראה הפסוק טומאה, אינה מתכפרת בשעיר. עוד מתרצת הגמרא:
(אמר אביי), סוטה אינה מתכפרת ביום הכיפורים, כיון שאין זה חטא
שאין מכיר בו אלא ה', שהרי הכולל מכיר בו. רבא אמר, כיון
שסוטה כי מתייא, לכפר עון קא אתיא – מה שהיא מביאה את

למפשייה – אין לך ללמוד לא מדרשתו רבב דימי, ולא מדרשתו
דאביי, אלא מהא – מדרשה זו, שחטא שאין מכיר בו אלא המקום,
ואילו החוטא אינו יודע שחטא, יום הכיפורים מכפר, ומינה – ומה
יש ללמוד, שדווקא חטא שאין מכיר בו אלא המקום, הוא דיום
הכיפורים מכפר, אבל חטא דידע בה – שידוע החוטא שחטא, לא
מכפר יום הכיפורים, ומשום כך חייבי חטאות או אשמות ודאין
שנדע חטאם קודם יום הכיפורים, כיון שגם הם מכירים בחטאם אין
יום הכיפורים מכפר עליהם.⁶⁸
הגמרא דנה אם יום הכיפורים פוטר ממלקות: **ואמר רב תחליפא**
אבות דרב הונא משמיה דרבא, חייבי מלקות ששעבר עליהן יום
הכיפורים קודם שלק, עדין תייבין] במלקות, ואין יום הכיפורים
מכפר עליהם.⁶⁹
מקשה הגמרא: **פשיטא** – דין פשוט הוא, **מאי שנא** – מדוע יהיה
שונה דין חייבי מלקות מחייבי חטאות ואשמות ודאין, שאין יום
הכיפורים מכפר עליהם. מתרצת הגמרא: הוצרך רבא להשמיענו דין
זה, משום דכלקא דעתך אמינא – שהיה עולה בדעתך לומר, שרק
התם, בחייבי חטאות ואשמות, אין יום הכיפורים פוטרם, כיון
דמזונא הוא – שחייבים הם להביא קרבן ממנום לה, וכיון שהוא
דבר שאפשר לשלמו, אין יום הכיפורים מכפר, כיון שלא שייך כפרה
בתשלומי ממון, **אכל הכא, בחייבי מלקות, דנופא הוא** – שהוא צריך
ללקות בגופו, **איכא לא** – נאמר שדינו שונה מחייבי קרבנות, ויום
הכיפורים מכפר עליו, **קא משמע לן רבא, שאף חייבי מלקות אינם**
נפטרים ביום הכיפורים.⁷⁰
מקשה הגמרא: איך יתכן לומר שאין יום הכיפורים פוטר מחייבי
מלקות, **והא אגן תגן** – והרי שנינו במשנה (שבועת ב) ששעיר
המשתלח מכפר על הודע ולא הודע – עבירות שנודע לו חטאו ועל
עבירות שלא נודע לו, על עשה ועל לא תעשה, והרי כל חייבי
מלקות הם לעובר על מצות לא תעשה, ונאמר במשנה שהשעיר
מכפר על איסור לא תעשה.⁷¹
מתרצת הגמרא: **לא קשיא, הא דאתרו ביה** – רבא אמר את דינו
בעובר על איסור לא תעשה והתרו בו, שהוא חייב מלקות בפועל,
ולכן אין יום הכיפורים פוטר, **והא דלא אתרו ביה** – והמשה
בשבועות עוסקת בעובר על איסור לאו ללא התראה, שאינו חייב
מלקות, ולכן יום הכיפורים מכפר על חטאו.⁷²
הגמרא חוזרת לדון בכלל שנאמר לעיל, שכל חטא שאין מכיר בו
אלא ה' יום הכיפורים מכפר, ומקשה על כך מכמה דברים. מקשה
הגמרא: **אלא מעתה, שיום הכיפורים מכפר על חטא שאין מכיר בו**
אלא ה', (וישן וילדת מצורע נזיר סוטה בעגל"ה), אשה שהיא
ספק יולדת, כלומר, שהפילה נפל שהוא ספק צורה המחייבת קרבן,
ספק צורה שאינה מחייבת, ששעבר עליה יום הכיפורים קודם
שהביאה את קרבנה, לא תייתי – לא תביא עוד את הקרבן, **דהא** –
שהרי כפר עליה יום הכיפורים, כיון דחטא שאין מכיר בו אלא
המקום הוא, שהרי אין ידוע אם היו חייבת קרבן. ואילו במשנתנו
(כה) מבואר שצריכה להביא את קרבנה לאחר יום הכיפורים. מתרצת
הגמרא: אמר רב הושעיא, נאמר לגבי שעיר המשתלח (ויקרא טו כא)
'התודה עליו וגו' ואת כל פשעיהם לכל חטאתם, ומשמע שרק על
חטאות מכפר השעיר, ולא לכל חטאתם, ויולדת אינה חוטאת,
ומביאה קרבן רק כדי להטהר מטומאתה, ואין יום הכיפורים פוטר
מקרבן זה.⁷³
ממשיכה הגמרא ומקשה: **ולרבי שמעון בן יוחי דאמר במסכת נדה**
(לא), שמה שיוולדת צריכה להביא קרבן, הוא משום שיוולדת חטאת
היא, שבשעה שהיא כורעת ללדת, נשבעת היא מחמת צררה שלא
תזקק עוד לבעלה, ועל שבעות ביטוי זו היא מביאה קרבן, מאי איכא
למימר – מה יש לומר מביאור דין זה, והרי כיון שקרבנה בא על חטא,
היה ראוי לומר שבספק חיוב זה יכפר יום הכיפורים. מתרצת הגמרא:
יולדת, אף שחוטאת היא, כי קא מיייתי – מה שהיא מביאה קרבן,
לאישתרווי – להתיירה פאכילת קדשים הוא, **ולא לכפרה מתייא** –
ואינה מביאה את הקרבן בשביל לכפר, כיון שעל חטאה כבר נתכפר
לה בצער חבלי הלידה, וכיון שאין הקרבן בא לכפר, אין יום

1 מנחתה, הוא כדי לברר אם נטמאה או לא, לכן אף שנתכפרה ביום
2 הכיפורים, צריכה להביא את מנחתה.
3 מקשה הגמרא מדין נוסף: **אֵלָא מַעֲתָה**, שכל חטא שאין מכיר בו אלא
4 ה', יום הכיפורים מכפר, **עֲגִלָּה עָרוּפָה** שצריכים להביא אם נמצא
5 הרוג ואין ידוע מי הכהה, ולא הביאה עד **שָׁעֵבֶר עֲלֶיהָ יוֹם הַכִּיּוּרִים**
6 **וְכוּ'**, לא יביאה כלל, כיון שכבר נתכפר ביום הכיפורים.
7 מתרצת הגמרא: **אָמַר אַבְיִי**, אין חטא זה מתכפר ביום הכיפורים, כיון
8 שאינו חטא שאין מכיר בו אלא ה', שהרי **הַהוֹרֵג מְכִיר בַּחטָא**, שיועד
9 שהרג. עוד מתרצת הגמרא: **רַבָּא אָמַר, אָמַר קְרָא** – נאמר בפסוק
10 (במדבר לה א) **וְלֹאֲרִין לֹא יוֹכֵפֶר לְדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ בָּהּ וְגו'** כי אם פָּדַם
11 שָׁפֹךְ, והיינו שאין מתכפר עון רציחה אלא בהריגת ההורג כשיודע
12 מי הרגו או בהבאת עגלה ערופה כשאין ידוע מי הרגו, ולומדים מזה
13 שאין דבר אחר מכפר בו, ומשום כך אף יום הכיפורים אינו מכפר.
14 עוד מתרצת הגמרא: **רַב פִּסְא אָמַר, אָמַר קְרָא** – נאמר בפסוק במה
15 שאומרים הכהנים בעריפת העגלה (דברים כא ח) **כִּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל**
16 **וְגו' אֲשֶׁר פָּדִיתָ ה'**, וגמנה שנאמר **אֲשֶׁר פָּדִיתָ**, אנו למדים ש**רְאוּיָה**
17 **כַּפֶּרָה זֹו שֶׁתִּכְפֹּר עַל יוֹצֵאֵי מִצְרַיִם**, שהם אלו שנפדו על ידי ה', ואף
18 שכבר עברו כמה ימי כיפורים משיצאו ממצרים, עדיין צריכים הם
19 כפרה אם נמצא חלל, ומוכח שאין יום הכיפורים מכפר על עון זה.
20 הגמרא מבררת את הדין באופן שנודע לו החטא לאחר יום
21 הכיפורים. שואלת הגמרא: **הֲשֵׁתָא דְאִמְרַת** – עתה שנתבאר ש**חַטָּא**
22 **שָׂאִין מְכִיר בּוֹ אֵלָא הַמְּקוֹם**, יום הכיפורים מכפר עליו, **אִימָא כִּי**
23 **מִתִּידַע לִיהַּ כְּתֵר יוֹם הַכִּיּוּרִים נְמִי לֹא מִיִּיתֵי חַטָּאת** – שמא נאמר
24 שאף אם חטא קודם יום הכיפורים, ולא נודע לו שחטא עד אחר יום
25 הכיפורים, לא יביא חטאת, שהרי ביום הכיפורים לא הכיר בחטא זה
26 אלא ה', והתכפר לו החטא.
27 משיבה הגמרא: **אָמַר רַבִּי זְעִירָא, לֹא מִצִּית אִמְרַת** – אין אתה יכול
28 לומר כן, כיון **דְּכִתִּיב קְרָא** – שנאמר בתורה **וְיִדְעָה'** ו–שמביא קרבן
29 על החטא רק לאחר שנודע לו שחטא שלש פעמים, **לִנְבִי חַטָּאת** של
30 יחיד, **וְנְבִי חַטָּאת** של נְשִׂיא, וגם לִנְבִי חַטָּאת של צְבוּר, וכיון שבודאי
31 אחת מהן מיותרת, יש לדרוש ממנה שכל זמן שיוודע לו צריך להביא
32 חטאת, אף אם נודע לו אחר שעבר יום הכיפורים.
33 הגמרא מבררת איזה משלשת הפסוקים מיותר לדרשה זו. מקשה
34 הגמרא: כיצד אתה דורש את ייתור אחד הפסוקים הללו, והרי צְרִיבִי
35 – כל הידיעות שנאמרו בחטאות אלו נצרכות הן לגופן, לומר שאין
36 מביאים את הקרבן אלא בידיעה ודאית. ומבארת הגמרא מדוע יש
37 צורך בשלשתיים: כיון **דְּאִי כְּתִיב קְרָא** – שאם היתה התורה חתבת
38 ידיעה רק לִנְבִי חַטָּאת יָחִיד, הָוָה אִמְרִינָא – הייתי יכול לומר, **דְּבוּלְהוּן**
39 **מִיָּחִיד לֹא אֲתָאן** – שכל שאר החטאות אין ללומדם מחטאת יחיד,
40 משום **דְּאִיכָא לְמִפְרָךְ** – שיש לפרוך מֵה לְיָחִיד שקל הוא, **שְׁקֵל**
41 **קְרָבְנֵו** – שעל כל החטאים הוא מביא נְקָבָה, ולא רק בחטא עבודה
42 זרה, וכמו כן הקילו עליו שאינו מביא אלא כשיודע בודאי שחטא,
43 אבל ציבור שהחמירו עליהם שתמיד הם מביאים זכר, ונשיא
44 שהחמירו עליו שבכל העבירות חוץ מעבודה זרה צריך להביא זכר,
45 יש לומר שהחמירו עליהם וצריכים להביא חטאת אף כשאין להם
46 ידיעה ודאית.
47 ממשיכה הגמרא: ואין לומר שנכתוב ידיעה רק לִנְבִי נְשִׂיא, וְנִינְיָתִי
48 הֶךָ – וילמדו יחיד וציבור מְנִשֵּׂיא, כיון שִׁיחִיד מְנִשֵּׂיא לֹא אֲתִי – אין
49 ללמוד, ומשום **דְּאִיכָא לְמִפְרָךְ, מֵה לְנִשֵּׂיא** שקל הוא **שְׁכֵן אִין** הוא
50 מביא קרבן בְּשִׁמְעִית קוֹל – בשבועת העדות, שכל אדם חייב קרבן
51 עולה ויורד, אך נשיא פטור, כיון שאינו שייך בעדות שהרי מלך אינו
52 מעיד בבית דין, ויתכן שלכן אמרה תורה שחויבו הוא רק בידיעה
53 ודאית, האם **תְּאֵמַר** דין זה גם פְּיָחִיד, שחמור הוא, **שְׁכֵן יִשְׁנֵו**
54 **בְּשִׁמְעִית קוֹל**, ויש לומר שחייב אף כשאין לו ידיעה ודאית. וצְבוּר
55 מְנִשֵּׂיא גם כן לֹא אֲתִי – אין ללמוד, משום **דְּאִיכָא לְמִפְרָךְ, מֵה**
56 **לְנִשֵּׂיא** שהוא קל **שְׁכֵן** יש **בְּקְרָבְנֵו נְקָבָה**, שהרי על חטא של עבודה
57 זרה אף הנשיא מביא נקבה, אבל ציבור שלעולם אין בקרבנם נקבה,
58 יש לומר שהחמירו בהם יותר, ואף כשאין ידיעה ודאית שחטאו,
59 חייבים להביא חטאת. וכן אין לומר שנכתוב ידיעה רק לִנְבִי צְבוּר
60 [וְנִינְיָתִי] – ונלמד יחיד ונשיא מִיָּה, כיון **דְּאִיכָא לְמִפְרָךְ, מֵה לְצְבוּר**

61 שלא החמירו בהם, **שְׁכֵן אִין חִיבִין אֵלָא** על חטא כזה שבא על ידי
62 **הַעֲלָם דְּכָר עִם שִׁנְתָּא מַעֲשָׂה** – שנעלמה ההלכה מבית דין, ועל ידי
63 כך עשו הציבור את העבירה בשגגה. אבל יחיד ונשיא שהחמירו בהם
64 יותר, שחייבים אף בחטא שאינו בא על ידי שנעלמה מהם ההלכה,
65 יש לומר שהחמירו לחייבם חטאת אף כשאין ידיעה ודאית שחטאו.
66 נמצא איפוא משלשת הפסוקים שצריכים, וכיצד ניתן לומר שאחד
67 מהם מיותר כדי ללמד שאף אם נודע לו החטא לאחר יום הכיפורים,
68 חייב להביא חטאת.
69 מתרצת הגמרא את דברי רבי זעירא: **מְחַרָא יְדִיעָה לֹא אֲתִי** –
70 אמנם מחמת פירכות אלו אי אפשר ללמוד מידיעה האמורה בחטאת
71 אחת, את השתיים האחרות, מכל מקום **תִּיתִי חַרָא יְדִיעָה מְתִרְתִּי** –
72 נלמד את האחת מהשתיים האחרות, שנכתוב התורה ידיעה רק
73 בשתי חטאות, ונלמד את החטאת השלישית משתייהן, ואם כן עדיין
74 יש לנו ידיעה אחת מיותרת, לדרוש שאם חטא קודם יום כיפור נודע
75 לו שחטא רק לאחר יום הכיפורים שחייב להביא חטאת.
76 מבררת הגמרא איזו ידיעה ניתן ללמוד משתי הידיעות האחרות: אם
77 נאמר **שֵׁלָא נְכִתוּב יְדִיעָה לְנְבִי חַטָּאת יָחִיד, וְתִיתִי** – ונלמד חטאת
78 יחיד מְנִשֵּׂיא וצְבוּר, **אִיכָא לְמִפְרָךְ, מֵה לְנִשֵּׂיא וצְבוּר**, שהם קלים,
79 **שְׁכֵן אִין** חייבים קרבן בְּשִׁמְעִית קוֹל – בשבועת העדות, שכל אדם
80 חייב קרבן עולה ויורד, ונשיא וציבור אינם שייכים בקרבן זה, **תְּאֵמַר**
81 **בְּיָחִיד שִׁישְׁנֵו בְּשִׁמְעִית קוֹל**, ויתכן שהחמירו בו גם לחייבו בחטאת אף
82 כשאין ידיעה ודאית שחטא. ואם נאמר **שֵׁלָא נְכִתוּב קְרָא יְדִיעָה לְנְבִי**
83 **צְבוּר, וְתִיתִי** – ונלמד, שצריך ידיעה בציבור מידיעה **יָחִיד וְנִשֵּׂיא**,
84 אף על זה **אִיכָא לְמִפְרָךְ, מֵה לְיָחִיד וְנִשֵּׂיא**, שהקילו בהם, **שְׁכֵן יִשְׁ**
85 **בְּקְרָבְנֵו נְקָבָה**, והיינו ליחיד בכל חטאותיו, ולנשיא בחטאת של עבודה
86 זרה, **תְּאֵמַר בְּצְבוּר, שְׁלַעוּלָם אִין בְּקְרָבְנֵו נְקָבָה**, ויש לומר שהחמירו
87 בהם שחייבים להביא חטאת אף כשאין ידיעה ודאית שחטאו.
88 מבארת הגמרא: אלא כך הוא הלימוד, **לֹא נְכִתוּב יְדִיעָה לְנְבִי נְשִׂיא**,
89 **וְתִיתִי** – ונלמד את דינו מידיעה **יָחִיד וצְבוּר, וּמֵאִי פְּרַכְתָּ** – ומה
90 תרצה להקשות על לימוד זה, **אִי מְשֻׁם** שדווקא ציבור אינם חייבים
91 אלא בידיעה ודאית, משום שיש בהם קולא **דְּצִיבוּר** לעולם **אִין**
92 **בְּשִׁמְעִית קוֹל** – בחיוב קרבן שבועת העדות, ואילו נשיא יש פעמים
93 שהוא חייב על שמיעת הקול, כגון שחבטו מלך אחר, שמלך מעיד
94 למלך, או שחבטו להעיד לו, ואחר כך נעשה מלך. [וכן הציבור קל
95 בכך שאִין חִיבִין חַטָּאת אֵלָא על חטא שהוא בא על ידי **הַעֲלָם דְּכָר**
96 – שנעלמה מהם ההלכה כו'], אין לפרוך כך, משום שיש לומר
97 שִׁיחִיד יוֹכֵיבִי, שאין בו קולות אלו, כיון (דאִינו) **דְּאִיתִי חַטָּאת** בְּשִׁמְעִית
98 (קוֹל), שהוא חייב קרבן שבועת העדות, וכן הוא חייב חטאת אף אם
99 חטא כשלא נעלמה ממנו ההלכה, ואף על פי כן אינו מביא חטאת
100 אלא בידיעה ברורה, ויש ללמוד שאף נשיא אינו מביא חטאת אלא
101 כשיש לו ידיעה ברורה שחטא, הגם שאין בו את הקולות שיש
102 בציבור. וְאִי – ואם תאמר שאין ללמוד נשיא מיחיד, **מְשֻׁם דְּרוּקָא**
103 ביחיד אין צריך ידיעה ודאית, כיון שיש בו קולא שיש **בְּכָל קְרָבְנֵו**
104 **נְקָבָה** – שבכל חטאיו מביא היחיד נקבה, שלא כמו נשיא שרק
105 בעבודה זרה מביא נקבה. אין לומר כך, שהרי **צְבוּר יוֹכֵיבִי**, שאף
106 שהחמירו עליהם **דְּאִין בְּקְרָבְנֵו נְקָבָה**, אף על פי כן **עַד דְּאִית לְהוּן**
107 **יְדִיעָה לֹא מְחִיבִי** – אינם חייבים קרבן אלא בידיעה ודאית, ויש
108 ללמוד מיחיד וציבור שנאמר בהם ידיעה שאף בנישיא יש צורך
109 בידיעה. ואם כן **לְמַה לִּי דְּכִתִּיב** – מפני מה נאמרה **יְדִיעָה לְנְבִי**
110 **נְשִׂיא, ודאי אם אִינוּ עֲנִין לְגוּפִיָּה** – אם אין הפסוק נצרך לנשיא.
111 **דְּהָא אֲתִי** – שהרי דינו נלמד מִיָּחִיד וצְבוּר, **תְּנַהוּ עֲנִין** – יש ללמוד
112 מכאן דבר אחר, **לְהִיכָא דְּמִתִּידַע לִיהַּ כְּתֵר יוֹם הַכִּיּוּרִים** – למי
113 שנודע לו לאחר יום הכיפורים שחטא, **דְּמִיתִי חַטָּאת** – שצריך הוא
114 להביא חטאת, שלא כיפר עליו יום הכיפורים, הגם שלא הכיר
115 בחטאו אלא המקום.
116 דוחה הגמרא את התירוץ: **אֲבִי אָמַר, אִי דְּלֹא כְּתִיב** – אם לא היה
117 נאמר **יְדִיעָה לְנְבִי נְשִׂיא, מִיָּחִיד וצְבוּר לֹא אֲתִי** – לא היינו דורשים
118 מיחיד וציבור שנשיא צריך לתהיה לו ידיעה ודאית, **מְשֻׁם דְּאִיכָא**
119 **לְמִפְרָךְ** שאין נשיא דומה ליחיד וציבור, **מֵה לְיָחִיד וצְבוּר שְׁכֵן אִין**
120 **הֶם עֲשׂוּיִין לְהִשְׁתַּנּוֹת** מדינם, **תְּאֵמַר**

59 שמתחילה באה על הספק ולא היתה עומדת לאכילה, לא נשמרה
 60 יפה מטומאה ונפסלה בהיסח הדעת, שיש לחשוש שמא נטמאה.
 61 מקשה הגמרא: **אימת לא משתמרת** - מתי יש לנו לומר שלא שמרו
 62 חטאת זו יפה ונטמאה, **אי מעיקרא** - אם מתחילה קודם שנמלקה,
 63 הרי תיה הויה - היתה, ובעל חיים חי אינו מקבל טומאה, **ואי לבסוף**,
 64 לאחר שנמלקה, **קמנטר לה** - הרי שמר אותה הכהן, שכיון שכהנים
 65 זריים הם, ודאי שמרו שלא טיטמא אף אם אינה נאכלת.
 66 מתרצת הגמרא: **אלא, מתניתין** - משנתנו עוסקת באופן שנודע לה
 67 **דלא ילדה**, והתברר שהיא פטורה לגמרי מקרבן, **וכדין הוא**
 68 **דהחטאת** שהביאה **מותרת בהנאה**, שהרי לא היתה חייבת בה
 69 כלל, **ומאי** - ומזה הטעם שאמרו שתקרב, זו גזירה **מדרבנן**, שתאסר
 70 בהנאה, כדי שלא יטעו לומר שמוותר ליהנות מחטאת העוף שבאה
 71 על הספק, ולא ידעו שדווקא כאן מותר כיון שהתברר שאינה חטאת.
 72 ממשיכה הגמרא ומבארת: **וכי איתמר דרב** - ומזה שאמר רב, שכיפר
 73 עליה הקרבן, לא אמר כן על משנה זו, אלא על המשנה לעיל (כב),
 74 שכך שנינו בה, **האשה שהביאה חטאת העוף בספק**, שלא ידעה אם
 75 היא חייבת חטאת או לא, **אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה**
 76 **ודאי**, וחייבת להביא חטאת, **תעשה חטאת** זו עצמה כחטאת **ודאי**,
 77 כיון שמאותו המין **שהביאה** להקריב את קרבנה על **לא הודע** - על
 78 ספיקה, מאותו המין **מביאה** על **הודע** - על ידיעה ודאית שהיא
 79 חייבת בקרבן, ולכן כשנודע לה שילדה יכולה לצאת באותה חטאת
 80 עצמה. ויש לדון אם רק משנמלקה החטאת נודע לה שילדה, ועל זה
 81 **אמר רב**, **מזה את דמה על המזבח, ומוצה** - וממצה את דמה על
 82 המזבח, כדין חטאת העוף, **וכפרה** עליה, שאינה צריכה להביא
 83 חטאת אחרת, וחטאת זו **מותרת באכילה**, שכיון שקודם שכיפרה
 84 נודע שחייבת היא חטאת ודאי, קרבה חטאת זו לשם חטאת ודאי,
 85 והרי היא כשאר חטאת העוף שנאכלת לכהנים.
 86 מביאה הגמרא את דעת החולק על רב לענין אכילת החטאת: **רבי**
 87 **יוחנן אמר**, אף שבאמת היא חטאת גמורה, ומעיקר הדין היא מותרת
 88 באכילה, חטאת זו **אסורה באכילה** מדרבנן, **גזירה שפא יאמרו** שכל
 89 **חטאת העוף הנבאה על הספק נאכלת**, ולא ידעו שזו נאכלת כיון
 90 שהתברר שהיא באה על הודאי.
 91 הגמרא מביאה ברייתות המסייעות לרב ולרבי יוחנן: **תני לוי בותיה**
 92 **דרב** - שנה לוי בברייתא כדברי רב, **חטאת העוף הנבאה על הספק**,
 93 שאין ידוע אם חייבת להביאה או לא, **אם משנמלקה** - לאחר
 94 שנמלקה נודע שילדה **ודאי** וחייבת בחטאת, **מזה את דמה על**
 95 **המזבח, ומוצה את דמה על המזבח**, כדין חטאת העוף, **וכפרה** עליה,
 96 שאינה צריכה להביא חטאת אחרת, **ומותרת באכילה** כשאר חטאת
 97 העוף שנאכלת לכהנים, וכדברי רב.
 98 **תניא בותיה דרבי יוחנן** - שנינו בברייתא אחרת כדברי רבי יוחנן,
 99 **חטאת העוף הנבאה על הספק**, שאין ידוע אם חייבת להביא חטאת,
 100 **אם עד שלא נמלקה נודע לה שלא ילדה**, ופטורה מקרבן, **תצא**
 101 **החטאת לחולין, או שתמכר להכרתה** החייבת בקרבן. **ואם עד שלא**
 102 **נמלקה נודע לה שילדה ודאי**, וחייבת חטאת, **תעשה חטאת** זו
 103 **לודאי**, כיון שמאותו מין **שמביאה על לא הודע** - על הספק,
 104 **מביאה על הודע** - כשהיא חייבת להקריב ודאי. **ואם משנמלקה**
 105 **החטאת נודע לה שילדה** [מזה את דמה על המזבח, **ומצה את דמה**,
 106 **כדין חטאת העוף, וכפרה** עליה שאינה צריכה להביא חטאת אחרת,
 107 **ואסורה חטאת זו באכילה**, וכדברי רבי יוחנן. אבל אם **מיצה את**
 108 **דמה על המזבח, ואחר כך נודע לה שילדה**], כיון שבשעת הכפרה
 109 היתה, כשאר חטאת העוף הבאה על הספק, **אסורה חטאת זו אפילו**
 110 **בהנאה**, כדין חטאת העוף שבאה על הספק, שאסורה באכילה שמא
 111 חולין היא, ומליקת חולין נבילה היא, אסורה בהנאה שמוא קודש
 112 היא. ואף שנודע אחר כך שילדה ודאי, כיון ששעל **הספק באה**
 113 **מתחלתה**, כדי לכפר עליה שתוכל לאכול בקדשים, **בפרה ספיקה**
 114 **והלכה לה** - כל כפרתה, אף הזאת הדים היתה לשם חטאת ספק,
 115 וכשנודע שחייבת ודאי כבר נגמר מעשה כפרתה, והרי זה כמו שלא
 116 נודע כלל שחייבת חטאת ודאי.

1 **בגשיא, שעשוי** הוא להשתנות מדינו, שאם עבר מנשיאותו, הרי הוא
 2 ככל אדם, שמביא על כל החטאים נקבה ולא זכר. וכיון שאין הנשיא
 3 דומה ליחיד וציבור, לא ניתן ללמוד את דינו מהם שיש צורך בידיעה
 4 ודאית, ואם כן אין הידיעה שנאמרה בו מיותרת אלא נצרכת לגופה,
 5 ולא ניתן לדורשה לחייב חטאת מי שנודע לו שחטא לאחר יום
 6 הכיפורים.
 7 אביי מבאר באופן אחר מדוע יש לשון 'ידיעה' אחת מיותרת: **אלא**
 8 **אמר אביי, מהכא** - מטעם זה יש לנו לומר שאחת מהידיעות
 9 שנאמרו בחטאות, מיותרת היא, **מפדי מצות' ילפי מהדרי**
 10 - כיון שאנו לומדים את חטאת היחיד הציבור והנשיא בגזירה שה
 11 מלשון 'מצות' שנאמרה בכלום, אם כן, **כיון דילפי מהדרי** - שהם
 12 נלמדים זה מזה, **למה לי דכתיב** - מדוע צריך לכתוב **שלא ידעו**,
 13 **לנפי יחיד ונפי נשיא ונפי צבור**, והרי די לכתוב במקום אחד וילמדו
 14 השאר בגזירה שה, **אם אינו ענין לגופיהן** - אם אין הפסוקים
 15 נצרכים ללמד על עצמם, לומר שאינם מביאים אלא כשיש להם
 16 ידיעה ודאית שחטאו, **דקא גמרי להון** - שהרי דבר זה נלמד בגזירה
 17 שה של **מצות' מצות'**, **תנהו ענין** - יש לך לתת פסוק זה, ללמוד
 18 ממנו, **דהכא דמתניידע ליה פתר יום הכיפורים הוא דמייתי חטאת**
 19 - שאם נודע לו החטא לאחר יום הכיפורים, צריך להביא חטאת,
 20 ואינו מתכפר ביום הכיפורים.
 21 הגמרא מבארת מנין שאם נודע לו שחטא אחר שהביא אשם תלוי,
 22 שחייב להביא חטאת. ושאלת הגמרא: **אימא** - יש לך לומר, שדווקא
 23 **כי מתניידע ליה פתר** - אם נודע לו החטא לאחר יום הכיפורים, הוא
 24 **דמייתי** - באופן זה הוא חייב להביא חטאת, **משום דיום הכיפורים**
 25 **לאו על הדין חטא קא אתי** - אינו בא לכפר על חטא זה בלבד,
 26 ומשום כך ניתן לומר שלא כיפר על חטא זה, **אבל** אם נודע לו שחטא
 27 אחר שהביא **אשם תלוי**, דאשם תלוי על הדין **חטא קאתי** - על
 28 חטא מסוים זה הוא בא, **אימא הכי נמי דמיכפר** - יש לומר שנתכפר
 29 בו כבר, **דכי מתניידע לכתר דקא מייתי אשם תלוי** - וכשיודע לו
 30 החטא לאחר שהביא את האשם התלוי, לא מייתי חטאת. משיבה
 31 הגמרא: **אמר רבא**, **אמר רבא** - נאמר בפסוק שממנו דרשו שאם
 32 נודע לו אחר יום הכיפורים שמביא חטאת (ויקרא ד כב) **או הודע אליו**,
 33 **מקל מקום** - ללמוד שבכל אופן שנודע לו שחטא מביא חטאת, ואף
 34 אם כבר הביא אשם תלוי.
 35 שאלת הגמרא: **השתא דאמר** - מעתה שאנו אומרים, שאף אם
 36 הביא אשם תלוי, **כי מתניידע ליה מייתי חטאת** - כשנודע לו החטא
 37 מביא חטאת, **אשם תלוי למה הוא בא**, והרי אינו מכפר. משיבה
 38 הגמרא: **אמר רבי יוחנן**, אשם תלוי מועיל, **שאם מת אחר שהביא**
 39 **אשם תלוי, מת בלא עון** כיון שכיפר עליו האשם.
 40 דוחה הגמרא: **מתקוף לה רבא**, איך ניתן לומר שאשם בא לכפר
 41 עליו למקרה שימות, והרי אם **מת**, אף אם לא הביא אשם תלוי
 42 נתכפר לו, כיון שהפיקה עצמה **ממרתה**.
 43 רבא מפרש באופן אחר מדוע מביא אשם תלוי: **אלא אמר רבא**,
 44 אשם תלוי בא כדי להגן עליו **מן היספורים**, שלא יבואו עליו, עד
 45 שיוודע לו שחטא, ויביא חטאת ויתכפר.
 46 שנינו במשנה: **חטאת העוף הנבאה על הספק** [וכו'] אם משנמלקה
 47 נודע לה הרי זו תקבר. כלומר, אשה שאינה יודעת אם ילדה ולד
 48 המחייב קרבן או לא, מביאה קרבן ועושה תנאי, שאם היא חייבת
 49 חטאת יהיה עוף זה לחטאת, ואם אינה חייבת יהיה חולין, ועל זה
 50 אמרה המשנה שאם לאחר המליקה נודע לה, הרי זו תקבר. **אמר רב**,
 51 **וכיפר** - אף שאם נודע לאחר שנמלקה דינה שתקבר, בכל זאת
 52 כיפרה חטאת זו עליו ועלתה לה לחובתה. ומבואר מדבריו שפירש
 53 שלשון 'נודע לה' האמור במשנה היינו שנודע שהפילה ולד, וחייבת
 54 להביא חטאת, ועל זה אמר שנתכפר לה בחטאת זו.
 55 מקשה הגמרא: **אי הכי** - אם כן, שהמשנה מדברת כשנודע שהפילה
 56 ולד, שחייבת היא להביא חטאת, **אמאי** - מדוע תקבר, והרי התברר
 57 שעוף זה קרב לחטאתה, ודינו שיאכל לכהנים כדין כל חטאת העוף.
 58 מתרצת הגמרא: הטעם שתקבר הוא **לפי שאינה משתמרת**, שכיון

משנה

1 קרבן אשם צריך שיהיה שוה שתי סלעים, שנאמר באשם מעילות
 2 (ויקרא ה טו) 'והביא את אשמו לה' איל תמים מן הצאן בעֶרְפָּךְ כֶּסֶף
 3 שְׁקָלִים בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם, וּמִיעוּט לְשׁוֹן 'שְׁקָלִים' שבפסוק הוא
 4 שנים, ו'שְׁקָלִים' האמורים בתורה הם סלעים. ולמדו (לעיל כב) את כל
 5 האשמות מאשם מעילות, שצריך האשם להיות בשווי שתי סלעים.
 6 הַמְפָּרִישׁ שְׁתֵּי סָלְעִים כְּדִי לְקַנּוֹת מִזֶּה אֵיל לְהַקְרִיבוֹ לְאֲשָׁם, שְׁהוּא
 7 חַיִּיב בּוֹ, וְלִקְחָהּ בְּהֵן שְׁנֵי אֵילִים כְּדִי לְהַקְרִיב אֶת שְׁנֵיהֶם לְאֲשָׁם, מֵאַחַר
 8 וְאֵין בְּשֵׁר לְאֲשָׁם. אֲלֹא אֵיל שְׁשׂוּה שְׁתֵּי סָלְעִים, הֲדִין הוּא כֶּךָ, אִם
 9 בְּשֵׁעָה שְׁבֹא לְהִתְכַפֵּר בּוֹ הִיָּה אֶחָד מֵהֵן יָפָה וְשֵׁנִי סָלְעִים, אִף
 10 שְׁקָנָאוּ בְּסַלְעֵי אֶחָד יִקְרָב לְאֲשָׁמוֹ, כִּיּוֹן שְׁעֵתָה הוּא שׁוֹה שְׁתֵּי סָלְעִים,
 11 וְאֵילוֹ הָאֵיל הַשְּׁנִי, כִּיּוֹן שְׁהוּא נִקְנָה בְּדַמִּי אֲשָׁם וְלִשְׁם אֲשָׁם, הֲרִי הוּא
 12 עוֹמֵד לְאֲשָׁם, וְאֵי אִפְשֵׁר לְהַקְרִיבוֹ, כִּיּוֹן שֶׁתְּכַפְּרוּ בְּעַלְיוֹ בְּאֵיל הַשְּׁנִי,
 13 וְכֵן אֵי אִפְשֵׁר לְפָדוֹתוֹ, כִּיּוֹן שֶׁאֵין פְּדִיִּים בְּעַלֵּי חַיִּים תְּמִימִים הֲרֵאֻיִים
 14 לְקָרְבָן, וְלִכֵּן יִעָזֶה עַד שִׁשְׁתַּתָּאב – שִׁפּוּל בּוֹ מוֹם, שְׂאוּ יִהְיֶה מוֹתֵר
 15 לְפָדוֹתוֹ, וְיִמְכַר, וְיִפְלוּ דְמֵי לְנִדְבָה – יִשְׁתַּמְשׁוּ בְּדַמִּי לְקַנּוֹת קַרְבָּנוֹת
 16 עוֹלָה הַבָּאוֹת כְּנִדְבָה, כְּדִין כָּל מַעוֹת שְׁנוֹתֵרוּ מֵאֲשָׁם, שֶׁמְבִיאִים מֵהֶם
 17 עוֹלָה.

18 המועל בהקדש צריך לשלם להקדש את דמי הדבר שמעל בו,
 19 להוסיף עליהם חומש, ולהביא קרבן אשם השהיה שתי סלעים.
 20 ממשיכה המשנה: אם טעה המפריש וסבר שאותם שתי סלעים
 21 שהפריש לקנות בהם איל לאשמו הם מעות חולין, ולקחה בהן שני
 22 אילים לאכול אותם חולין, ואחר כך התברר שהיו אלו מעות של
 23 אשם, נמצא שמעל בשתי סלעים של הקדש, וצריך הוא להביא אשם
 24 נוסף על מעילותו, חוץ מהאשם שהיה מחויב בו קודם, ועוד צריך הוא
 25 להביא קרן וחומש על אותם שתי סלעים שמעל בהם, שהם עשרה
 26 זוזים, שישתמשו בהם למזה שהיו עומדים אותם שתי סלעים שמעל
 27 בהם. ולכן, אם לאחר מכן התייקרו האילים, וכעת איל אחד יפיה
 28 שתי סלעים, ואיל אחד יפיה עשרה זוז, אותו איל תיפיה שתי
 29 סלעים, ויקרב לאשמו – לקרבן אשם מעילות, שחייב הוא להביא על
 30 שמעל באותם שתי סלעים שהם כסף הקדש, והאיל השני ששה
 31 עשרה זוזים, יקרב למעילתו – במקום האשם הראשון שהיה חייב,
 32 שעברו הופרשו שתי הסלעים, ונפטר באיל זה אף מקרן ומחומש על
 33 אותם שתי סלעים שמעל בהם, כיון שהוא שוה עשרה זוזים, שהוא
 34 הסכום של קרן וחומש של שתי סלעים, והוא נתן אותם לאותו דבר
 35 שלשמו עמדו אותם שתי סלעים שמעל בהם, והיינו לאשם הראשון
 36 שהיה חייב.

37 ממשיכה המשנה: אם באותם שתי סלעים שהפריש לאשמו, לקח
 38 איל אחד להקריבו לאשם, ואיל אחד לצורך אכילת חולין, ונמצא
 39 שמעל רק בסלע אחד שלקח בו איל לחולין, הדין הוא כך, אם היה
 40 האיל של אשם יפה שתי סלעים, כדינו, ויקרב לאשמו – לאשם
 41 שהיה חייב מתחילה, כפי דינו, ואם האיל השני שהוא חולין שוה אף
 42 הוא שתי סלעים, יקרב למעילתו – לאשם מעילות שהוא חייב
 43 להקריב על מה שמעל בסלע שקנה בו איל לחולין, ויביא עמה
 44 מבייתו עוד סלע וחומשה, שצריך הוא לתת להקדש קרן וחומש על
 45 הסלע שמעל בו, ויביא בהם עולות נדבה, שהרי הוא מעל במה
 46 שנשאר משתי הסלעים, שהם דמי אשם, אחר שקנה מהם איל
 47 לאשם, שדינם הוא שיהיו לנדבה.

נמרא

48 מבררת הגמרא: מאי – מה פירושו לשון 'מעילתו' שבמשנה, דקתני –
 49 ששנינו ברישא של המשנה, לגבי אדם שהיו לו שתי סלעים
 50 המיוחיים לאשם, וקנה בהם שני אילים לחולין, שאת האיל ששה
 51 שתי סלעים הוא מקריב לאשם, והאיל השני ששה עשרה זוז, הוא

52 'למעילתו', ויש לברר מה כוונת המשנה בזה, אילימא – אם נאמר
 53 ש'מעילתו' היינו איל האשם שחייב הוא להקריב משום אשם
 54 מעילות, ומה שמביא עשרה זוזים הוא משום שמוסיף שני זוזים
 55 בשביל החומש, אם כן יש לתמוה, למימרא – האם ניתן לומר
 56 ד'חומש בהרי איל מיייתי ליה – שישלם את החומש במה שהוא
 57 מביא איל שהוא שוה יותר משתי סלעים, ואותו יתרון הוא בשיעור
 58 החומש, והכתיב (ויקרא ה טו) 'ונאת אשך חטא מן הקדש ישלם ואת
 59 חמישיתו יוסף עליו', ללמד שמי שמעל בהקדש, צריך להשיב
 60 להקדש את דמי המעילה ולהוסיף חומש, אלמא – ומוכח מהפסוק
 61 שאת אותו חומש בהרי גזילו מיייתי ליה – יחד עם הגזילה הוא
 62 מביא, כלומר יחד עם הקרן של המעילה עצמה, ואינו נפטר במה
 63 שהוא מביא לתשלום החומש קרבן אשם ששוה יותר.

64 הגמרא מביאה עוד ראייה שאין נפטר מחומש בהבאת אשם השהיה
 65 יותר: ועוד ראייה לדבר, דקתני בסיפא של משנתנו, שאם באותם
 66 שתי סלעים העומדים לקניית אשם לקח איל אחד לאשם, ואיל אחד
 67 לאכילת חולין, אם היה האיל של אשם יפה שתי סלעים, ויקרב
 68 לאשמו, והאיל השני שהוא חולין יקרב למעילתו, ויביא עמה עוד
 69 סלע וחומשה, אלמא – מוכח, שאת החומש, בהרי גזילו מיייתי ליה
 70 – מביא הוא יחד עם תשלום הקרן שמעל בו, שהרי המשנה כרכה
 71 את תשלום החומש עם הקרן, ולא אמרה שאם האיל השני שוה
 72 תשעה זוזים נפטר בו גם מחומש כפי שאמרה בדין הקודם, והיינו כיון
 73 שאינו יכול להביא את החומש יחד עם האיל הקרב למעילתו, כיון
 74 שדין החומש הוא לבוא עם הקרן.

75 מתרצת הגמרא: אכן אין חומש בא יחד עם האשם, ואלא [מאי]
 76 'מעילתו' האמורה ברישא, מאי דאיתתני – מה שהוא נהנה
 77 מהקדש, וישנו מאותם שתי סלעים דאפרישנו – שהפרישם
 78 מתחילה לצורך קניית אשם, ומעל בהם ולקחה בהן שני אילים
 79 לחולין, שעבשו צריך הוא לשלם את אותם שתי סלעים שמעל
 80 בהם, ולהוסיף עליהם חומש, וגם להקריב אשם מעילה, ומשום כך
 81 אמרו שאותו איל דייפה שתי סלעים, מקריב ליה איל אשם
 82 למעילה, והאיל שהוא יפה עשרה זוז, יהיב ליה – נתן הוא אותו
 83 לתשלום למאי דאיתתני – על מה שהוא נהנה מהקדש, הנהו ליה
 84 – שאיל זה שהוא שוה עשרה זוז, הוא באותו הסכום של גזילו
 85 וחומשו – המעות של הקדש שמעל בהם, עם החומש שיש לו
 86 להוסיף עליהם. ומאי 'מעילתו' האמורה במשנה, אין זה אשם
 87 מעילות, אלא הכוונה לגזילו – מה שהוא מעל בו, כלומר, שהוא
 88 מקריב בו את האשם הראשון שהיה חייב, שבמעות אשם זה מעל.
 89 וכיון שבאיל זה הוא משלם את הקרן, יכול הוא להוסיף עליו אף את
 90 דמי החומש.

91 מקשה הגמרא: במאי אוקימתא – במה העמדת לפרש את לשון
 92 'מעילתו' דרישא, בגזילו, שהוא תשלום על מה שמעל בו, אם כן
 93 אימא סיפא – אמור ובאר לפי זה את הסיפא של המשנה, שם שנינו
 94 שאם באותם שתי סלעים שהפריש לאשם לקח שני אילים, אחד
 95 לאשם ואחד לחולין, אם היה האיל של האשם יפה שתי סלעים,
 96 כדינו, ויקרב לאשמו, והאיל השני יקרב לאשם מעילה, ויביא עמה
 97 עוד סלע וחומשה. אלמא – ומוכח מכאן שלשון 'מעילתו' שנאמר
 98 במשנה, היינו איל האשם שהוא חייב על מעילתו, שהרי לשון
 99 'אשמו' שבסיפא היינו האשם הראשון שהיה חייב בו, שלשמו היו
 100 מיועדים מעות אלו, וכיון שקנה בהם איל השהיה שתי סלעים, בודאי
 101 מביא עמו, ואם כן מה שאמרו 'למעילתו' היינו ודאי אשם מעילה
 102 על מה שמעל וקנה איל לחולין במעות אלו, ולא על הקרן עצמה
 103 שגול מהקדש, ואם כן קשה, שהרי נמצא שברישא, קתני ליה – קרא
 104 התנא ל'מעילתו' גזילו, כלומר כינה התנא בלשון 'מעילתו' את מה
 105 שהוא משלם על הקרן עצמה של המזון שנטל מהקדש,
 106